

Türk Akademik Yayınlar Dergisi

TAY Journal

(Uluslararası Hakemli Dergi/International Peer-Reviewed Journal)

<http://www.tayjournal.com>

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/tayjournal>

ISSN: 2618-589X

Examination of the Relationship between School Climate Perceptions of Students in Different High Schools and Their Attachment to School and Academic Success*

Bahadır Pehlivan
Mustafa Özgenel

Abstract

In this study, it is aimed to investigate the relationship between students' perceptions of school climate, their attachment to school and their academic success in different types of secondary education institutions. For this purpose, the relational survey method, one of the quantitative research methods, was used in the research. The study group of the research consists of 394 high school students, 254 male and 140 female students studying in various secondary education institutions in Esenyurt district of Istanbul province with easy accessible sampling method. The "Personal Information Form", which consists of 3 separate parts, "School Climate Scale" and "School Attachment Scale for Children and Adolescents" were applied to students. The quantitative data obtained were analyzed in SPSS program in computer environment. In the research, correlation analysis and regression analysis were performed in order to determine the relationships between high school students' perceptions of school climate, their attachment to school and their academic success. According to the results of the research, a positive correlation was found between students' perceptions of school climate, their level of attachment to school and their academic success. In the study, it was concluded that school climate predicted school success and academic success, and school attachment predicted academic success at a low level. However, when school climate and school attachment are analyzed in the model, it is seen that the effect of school attachment variable on students' academic achievement is not significant. In this case, the school climate can be a variable including students' attachment to school and academic success.

Keywords:	DOI	:	Article Type
School climate, school attachment, academic success	Received	:	15/03/2020
	Revised	:	09/05/2020
	Accepted	:	29/06/2020
	Published	:	15/12/2020

Corresponding Author: Bahadır Pehlivan, School Manager, İstanbul Sabahattin Zaim University, Graduate Student, Turkey, bahadirpehlivan29@gmail.com, 0000-0001-7819-1044

Mustafa Özgenel, Dr., İstanbul Sabahattin Zaim University, Turkey, mustafa.ozgenel@izu.edu.tr, 0000-0002-7276-4865

* This article was produced from Bahadır Pehlivan's master's thesis under the supervision of Dr. Mustafa Özgenel.

** A part of this study was presented as an oral presentation at the IZU Graduate Social Sciences Student Congress.

Cite this article as: Pehlivan, B. & Özgenel, M. (2020). Examination of the relationship between school climate perceptions of students in different high schools and their attachment to school and academic success. *TAY Journal*, 4(2), 152-166.

Extended Summary

Introduction

School attachment has an important effect on students' academic achievement (Covell, 2010). If the student's attachment to school is strong, his/her emotional bond to his/her immediate surroundings is strengthened, his success increases, his sense of trust develops, and he becomes socialized. If the commitment is weak, the probability of being involved in crime increases (Yıldız & Kutlu, 2015). When evaluated in general, it is seen that students who feel strong sense of school attachment achieve academic success, take active part in social, cultural and sports activities, do not have difficulty in attending school and can adapt to social life more easily. On the other hand, the low level of achievement of the students causes negative consequences such as alienation from the school and not being able to socialize. Although this situation causes students to feel invaluable in their education at school, it causes the school to be evaluated negatively for the student (Turgut, 2015). Another factor that affects students' academic success and their attachment to school is the school climate.

School climate is defined in relation to school safety. While Freiberg (2003) defined the school climate as a sense of security and school width, Marshall (2008) defined it as the perception of trust and respect of teachers and students. Organizational climate, on the one hand, is defined as the whole of the conditions that enable individuals to be effective on their behavior, on the other hand, individuals' reactions to different situations (Buluç, 2013). School climate includes features that allow employees to be shaped by affecting their behavior and distinguish schools from each other (Çelik, 2012). For example, in Özgenel's (2020) study, positive school climate is an important precursor factor of school effectiveness. However, the school climate provides a positive contribution to students' academic success. In addition, an effective school climate has a preventive effect against problematic situations and behaviors that may occur in the school (Wang & Degol, 2016). In addition, a positive school climate reflects positively on students' happiness (Özgenel & Çetiner, 2019), motivation (Zehir & Özgenel, 2019) and their development in sense of commitment, and is an important factor especially in absenteeism (Eck, Johnson, Bettencourt, & Johnson, 2017).

In the light of this information, we can state that the school climate positively affects the academic success of the student and that a healthy school climate and high school students can have a direct effect on their sense of attachment to the school. Therefore, in this study, "Is there a relationship between the school climate perceived by students studying in different high education institutions and their attachment to school and their academic achievement?" The answer to the research problem was sought and it was aimed to determine whether there was a meaningful relationship between the school climate perceived by the students and their attachment to the school and their academic achievement.

Methods

Since this study aims to determine the relationship between school climate perceptions of students studying at different types of high schools, their attachment to school and their academic achievement, it was conducted according to the relational survey model. The population of the study consists of 18.535 students studying in 17 public secondary schools in Esenyurt, Istanbul. In this study, 394 students voluntarily participated in the study by using

easily accessible sampling method, one of the non-probabilistic sampling methods. Of the 394 high school students that make up the sample group, 140 (35.5%) are girls and 254 (64.5%) are boys. A scale consisting of three parts, namely the Personal Information Form, the School Attachment Scale and the School Climate Scale, was used to collect the research data. Personal Information Form: In the personal information form, the students participating in our research were asked information about their gender, education levels, types of school they attend and their year-end grade point averages. School Engagement Scale: "The School Attachment Scale for Children and Adolescents" developed by Hill and Werner (2006) and adapted into Turkish by Savi (2011) was used. School Climate Scale: The scale developed by Çalık and Kurt (2010) consists of 22 items and 3 sub-dimensions. Since the data showed normal distribution, parametric tests were made. The data were analyzed using independent sample t test, one-way analysis of variance (ANOVA), Pearson correlation and regression analysis.

Results

A positive and significant relationship was found between secondary school students' perceptions of school climate and their level of school attachment ($r = .237, p < .01$). Similarly, it is seen that there are positive and significant relationships between the school climate perceptions of secondary school students and their academic achievement scores ($r = .293, p < .01$). In addition, it was found that there are positive significant relationships between the school attachment levels of secondary school students and their academic achievement ($r = .138, p < .05$).

It is seen that students' perceptions of school climate significantly predict their school attachment level ($p < .05$). It predicts 5.6% of students' perception of school climate and their level of school attachment ($r = .237; r^2 = .056$). In other words, 5.6% of the total variance in school attachment levels explains students' perceptions of school climate. In other words, it can be said that students' perceptions of school climate positively affect their school attachment.

It is seen that students' perceptions of school climate significantly predict their academic achievement ($p < .05$). It predicts 8.6% of students' perceptions of school climate, their academic achievement ($r = .293; r^2 = .086$). In other words, 8.6% of the total variance in academic achievement levels is explained by students' perceptions of school climate. In other words, it can be said that students' perceptions of school climate positively affect their academic achievement.

It is seen that students' perceptions of school attachment significantly predicted their academic achievement ($p < .05$). It predicts 1.9% of students' perception of school attachment, their academic achievement ($r = .138; r^2 = .019$). In other words, students' perceptions of school attachment explain 1.9% of the total variance in academic achievement levels. In other words, it can be said that students' attachment to their school positively affects their academic achievement.

It was observed that students' perceptions of school climate and school attachment together predicted their academic achievement scores at a statistically significant level ($F = 19.586, p < .01$). While perceptions of school climate alone explained approximately 8.5% of the total variance in the 1st stage, it was determined that they explained approximately 9% of the total variance together with the school attachment points in the 2nd stage. However, when the

school climate and school attachment are added to the model and analyzed together, it is seen that the effect of the school attachment variable on students' academic achievement is not significant. This result actually showed that school climate is an important variable including school attachment. As a result, the school climate, school attachment 5.6%; school climate, academic success 8.6%; It was found that school attachment predicts academic achievement positively and at low levels by 1.9%.

Discussion, Conclusion and Recommendations

According to the result of our study, it was determined that there is a positive significant relationship between high school students' perceptions of school climate and their academic achievement, and that school climate positively affects academic achievement. According to this result, it can be said that when students' perception of school climate increases positively, their academic success also increases. In other words, the academic success of high school students who perceive the school climate positively is also high. Students who perceive the school climate as safe and healthy can improve their academic success positively.

Another finding of our study is that there is a positive relationship between students' school attachment and academic achievement, and school attachment positively affects their academic achievement. We can interpret this situation as students with high academic success have high levels of attachment to school, or students with high school attachment also have high academic success. One of the important findings of our study is that there is a positive correlation between high school students' perceptions of school climate and their attachment to school, and high school students' perceptions of school climate positively affect their school attachment. These findings support the view that a positive school climate has a positive effect on students' school attachment.

According to the last finding obtained from the study, when high school students' perceptions of school climate and their school attachment are analyzed together, students' school attachment does not affect their academic success. Although there is a low level of positive correlation between students' attachment to school and their academic achievement, their attachment to school positively affects their academic achievement, even though it is still low. In fact, this finding shows us how important and inclusive the school climate is for the school in general and for the students in particular. Considering all these, we can state that a positive school climate can have a positive effect on students' attachment to the school and their academic success. In this context, qualitative studies can be conducted to examine students' perceptions of the school climate and their attachment to school in depth, and different variables can be examined to determine the leading factors affecting students' academic achievement.

Türk Akademik Yayınlar Dergisi

TAY Journal

(Uluslararası Hakemli Dergi/International Peer-Reviewed Journal)

<http://www.tayjournal.com>

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/tayjournal>

ISSN: 2618-589X

Farklı Ortaöğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Okul İklimi Algıları ile Okula Bağlılıkları ve Akademik Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*

Bahadır Pehlivan
Mustafa Özgenel

Özet

Bu araştırmada, farklı türdeki ortaöğretim kurumlarında bulunan öğrencilerin okul iklimi algıları ile okula bağlılıkları ve akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi ile İstanbul ili Esenyurt ilçesinde çeşitli ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören 254 erkek 140 kız öğrenci olmak üzere toplam 394 lise öğrencisi oluşturmaktadır. Öğrencilere 3 ayrı bölümden oluşan “Kişisel Bilgi Formu”, Çocuk ve Ergenler için Okula Bağlanma Ölçeği” ve “Okul İklimi Ölçeği” uygulanmıştır. Elde edilen nicel veriler bilgisayar ortamında SPSS programında analiz edilmiştir. Araştırmada lise öğrencilerinin okul iklimi algıları, okula bağlılıkları ve akademik başarıları arasındaki ilişkilerin belirlenebilmesi amacıyla korelasyon analizi ile basit ve çoklu regresyon analizi yapılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerinin okul iklimi algıları, okula bağlılık düzeyleri ve akademik başarıları arasında olumlu yönde ilişki saptanmıştır. Araştırmada okul ikliminin okula bağlanmayı ve akademik başarıyı, okula bağlanmanın da akademik başarıyı düşük düzeyde olumlu yönde yordadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ancak okul iklimi ile okula bağlanma birlikte modelde analiz edildiğinde, okula bağlanma değişkeni öğrencilerin akademik başarıları üzerindeki etkisinin anlamlı olmadığı görülmektedir. Bu durumda okul iklimi, öğrencilerin okula bağlılıklarını ve akademik başarılarını da kapsayan bir değişken olabilir.

Anahtar Kelimeler:	DOI	:	Makale türü
Okul iklimi, okula bağlılık, akademik başarı	Yükleme	: 15/03/2020	Araştırma Makalesi
	Düzeltilme	: 09/05/2020	
	Kabul	: 29/06/2020	
	Yayınlama	: 15/12/2020	

Corresponding Author: Bahadır Pehlivan, Okul Müdürü, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Yüksek Lisans Öğrencisi, Türkiye, bahadirpehlivan29@gmail.com, 0000-0001-7819-1044

Mustafa Özgenel, Dr., İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Türkiye, mustafa.ozgenel@izu.edu.tr, 0000-0002-7276-4865

*Bu makale, Bahadır Pehlivan'ın Dr. Mustafa Özgenel danışmanlığında yürütülen yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

**Bu çalışmanın bir bölümü, İZU Lisansüstü Sosyal Bilimler Öğrenci Kongresinde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

Cite this article as: Pehlivan, B. & Özgenel, M. (2020). Farklı ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin okul iklimi algıları ile okula bağlılıkları ve akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *TAY Journal*, 4(2), 152-166.

Giriş

Günümüzde okullar, birey üzerinde yalnızca bilişsel kabiliyetleri arttırdıkları için değil, bunun yanında bireyin sosyal, duyuşsal ve fiziksel gelişimine de aracılık ettikleri için odak noktadadır. Birçok öğrenci okulda yapılan sosyal, kültürel, sportif ve sanatsal faaliyetlere katılır. Öğrencinin arkadaş çevresi de bu etkinliklerde yer alır ve bu sayede ilişkileri gelişir. Öğrenci aynı zamanda öğretmenleriyle de ders dışında bu etkinlikler sayesinde onları tanıma imkânı bulur. Bu sayede öğrencinin okul ile bağı artar (Willms, 2003), okula, öğretmenlerine ve arkadaşlarına yönelik bir bağ geliştirir. Öğrencilerde oluşan bu bağlılık, derslerden sıkılması ve buna bağlı olarak başarısızlığa uğraması, arkadaşları ile yaşadığı problemler ve okula yabancılaşması gibi olumsuz durumların önlenmesi açısından önemli görülmektedir (Çengel, Totan ve Çöğmen, 2017). Örneğin, Tinto (1975) bireyin eğitimle ilgili hedefleri ile okul bağlılığı arasında olumlu bir ilişki olduğunu belirtmektedir. Başka bir fiadeyle, LeCroy ve Krysik'e (2008) göre öğrencilerin okula yönelik bağlılık duygusu hissetmesi öğrenciler üzerinde birçok olumlu sonucun oluşmasına neden olabilmektedir. Örneğin, okula bağlılık, öğrencilerin akademik başarıları üzerinde olumlu bir etkiye sahiptir (Covell, 2010; Thomson, 2005).

Okula bağlılık, öğrencilerin okuldan sağladığı fayda, öğretim faaliyetlerine ilişkin olumlu algısı ve kendini okula ait hissetmesidir. Öğrencinin okula bağlılığı güçlüyse yakın çevresine olan duygusal bağı da kuvvetlenir, başarısı artar, güven duygusu gelişir, sosyalleşir. Bağlılık zayıf ise suça bulaşma olasılıkları artar (Yıldız ve Kutlu, 2015). Genel olarak değerlendirildiğinde okula bağlılık duygusunu güçlü olan öğrencilerin akademik yönden başarıya ulaştıkları, sosyal, kültürel ve sportif etkinliklerde etkin görev aldıkları, okula devam zorluğu çekmedikleri ve sosyal yaşama daha kolay ayak uydurabildikleri görülmektedir. Başka bir yönden öğrencilerin başarı düzeylerinin düşük olması ise beraberinde okula yabancılaşma, toplumsallaşamama gibi olumsuz sonuçları ortaya çıkarır. Bu durum öğrencilerin okuldaki eğitimlerini değersiz hissetmesine neden olmakla birlikte, öğrenci için okulun olumsuz değerlendirilmesine neden olmaktadır (Turgut, 2015: 88). Literatürde okula bağlılık bilişsel, duyuşsal ve davranışsal olmak üzere 3 boyut ele alınmakta ve okula bağlılığın çok yönlü bir yapı olarak incelenmesi gerektiğinden bahsedilmektedir (Furlong ve diğerleri, 2003). Wang ve Holcombe (2010), davranışsal bağlılığı, okul katılımı ya da okul etkinliklerine katılım; duyuşsal bağlılığı, okul ile özdeşleşme; bilişsel bağlılığı ise kendini ayarlama stratejilerinin kullanımı olarak tanımlamıştır.

Güvenli okul eğitim ve öğretimin kaygıdan, korkudan ve şiddetten arındırılmış, saygı ve anlayış çerçevesinde gerçekleştirilebileceği yerdir. Bu ortam öğrenci için itina ve kabul duygusunun oluştuğu iklim yaratır. Güven sağlayan okul; her türlü kötü ve olumsuz davranış içeren zihniyetten uzaklaşmış, öğrenciyi destekleyen ve sosyal tertibi aşıl原因an uygulama yeridir (Mabie, 2003). Okul iklimi, okul güvenliğiyle bağlantılı şekilde tanımlanmaktadır. Freiberg (2003) okul iklimini güvenlik hissi ile okul genişliği olarak tanımlarken, Marshall (2008) öğretmenlerin ve öğrencilerin güven ve saygı algısı olarak tanımlamışlardır. Örgüt iklimi, bir yandan bireylerin davranışları üzerinde etkin olmasını sağlayan koşulların bütünü diğer yandan bireylerin farklı durumlara karşı gösterdikleri tepkiler olarak tanımlanmıştır (Buluç, 2013). Okul iklimi, çalışanların davranışlarını etkileyerek şekillenmesine olanak sağlayan ve okulları birbirinden ayırt eden özellikler içerir. Okul iklimi, örgütün içi özelliklerini belirleyici yapısını oluşturmaktadır ve okulun bireysel kişiliği olarak kabul edilir (Çelik, 2012: 55). Özgenel'in

(2020) yaptığı araştırmada olumlu okul iklimi, okul etkililiğinin önemli bir öncül faktörüdür. Bununla birlikte, okul iklimi öğrencilerin akademik başarılarına olumlu katkı sağlar. Ayrıca etkili bir okul iklimi okul içerisinde oluşabilecek sorunlu durumlar ve davranışlar karşısında önleyici etkiye sahiptir (Wang ve Degol, 2016). Örneğin, olumlu bir okul iklimi, öğrencilerin mutluluklarına (Özgenel ve Çetiner, 2019), motivasyonlarına (Zehir ve Özgenel, 2019) ve bağlılık duygusundaki gelişimlerine olumlu yansır ve özellikle devamsızlık sorununda önemli bir etkidir (Eck, Johnson, Bettencourt ve Johnson, 2017). Olumlu ve etkili bir okul iklimi öğrenciler genelinde etkin bir öğrenme ortamı oluşturmaktadır. Bu durum öğrencilerin akademik verilerine olumlu yansımaktadır. Bununla birlikte öğretmenler de yüksek oranda iş doyumunu yaşamaktadır. Sağlıklı bir okul iklimi öğrenci akademik verilerinin yanında öğretmen içgüdüsüne de olumlu bir faktördür (Macneil, Prater ve Bucsh, 2009: 75). Diğer yandan sağlıklı bir okul ikliminde okul çalışanlarının çalışma istekleri düşmektedir. Buna bağlı olarak okul içi iletişim bütünüyle olumsuz etkilenmektedir. (Çalık ve Kurt, 2010: 168). Bu bilgiler ışığında okul ikliminin, öğrencinin akademik başarısını olumlu yönde etkilediğini ve sağlıklı bir okul iklimi ile ortaöğretim öğrencilerinin okula hissettikleri bağlılık duygusu üzerinde doğrudan etkisi olabileceğini belirtebiliriz. Dolayısıyla, bu çalışmada “Farklı ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin algıladıkları okul iklimi ile okula bağlılıkları ve akademik başarıları arasında bir ilişki var mıdır?” araştırma probleminin cevabı aranmış ve farklı türdeki ortaöğretim kurumlarındaki öğrenim gören öğrencilerin algıladıkları okul iklimi ile okula bağlılıkları ve akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığının tespit edilmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın temel amacına uygun olarak oluşturulan alt amaçlar ise şu şekildedir:

- ✓ Farklı türdeki ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin algıladıkları okul iklimi ile okula bağlılıkları ve akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- ✓ Farklı türdeki ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin algıladıkları okul iklimi, okula bağlılıklarını yordamakta mıdır?
- ✓ Farklı türdeki ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin algıladıkları okul iklimi, akademik başarılarını yordamakta mıdır?
- ✓ Farklı türdeki ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin okula bağlılıkları, akademik başarılarını yordamakta mıdır?
- ✓ Farklı türdeki ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin algıladıkları okul iklimi ile okula bağlılıkları birlikte, akademik başarılarını yordamakta mıdır?

Yöntem

Araştırma Modeli

Bu araştırma, farklı türdeki liselerde öğrenim gören öğrencilerin okul iklimi algıları ile okula bağlılıkları ve akademik başarıları arasındaki ilişkisini belirlemeyi amaçlayan bir araştırmadır. Bu sebeple araştırma, belli bir evrenden onu temsil eden örneklem grubundan belirli bir konuda bilgi elde etmek için yapılmıştır. Bu şekilde yapılan araştırmalar ilişki tarama türü olarak isimlendirilmektedir. İlişkisel tarama modelleri, durumlar, olgular ve olaylar arasındaki ilişki ve bağlantıları inceleyen araştırma türleridir. İlişkisel taramalar neticesinde

elde edilen bulguların değerlendirilmesi sonucu değişkenler arasında tespit edilen ilişkiler, araştırmacıların konuyla ilgili olarak tahminlerde bulunmasını sağlar (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2015).

Evren ve Örneklem

Çalışmanın evrenini, İstanbul ili Esenyurt ilçesi genelinde 17 kamu ortaöğretim okulunda öğrenim gören 18.535 (esenyurt.meb.gov.tr, 2019) öğrenci oluşturmaktadır. Bu çalışmada, olasılıklı olmayan örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi, maddiyat, işgücü ve zaman kaybının önlenmesi açısından meydana çıkabilecek sınırlılıklar sebebiyle örneklemin uygulaması ve ulaşılmasının kolay birimlerden belirlenmesidir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2015). Örneklem büyüklüğünün hesaplanmasında %95 güven seviyesi ve %5 hata oranı kriter olarak belirlenmiş, 18.535 öğrenciden oluşan evren için 377 örneklem büyüklüğünün yeterli olduğu görülmüştür. Esenyurt ilçesinde kamuya ait farklı lise türlerindeki okullara 400 adet ölçek dağıtılmıştır. Toplanan 400 ölçekten hatalı ve eksik olarak belirlenen 6 ölçek veri girişinde elenmiştir. Geriye kalan toplam 394 ölçek değerlendirmeye alınarak, 394 lise öğrencisi örnekleme oluşturmuş ve evreni temsil edecek büyüklükte olduğuna karar verilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilere ilişkin bilgiler Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1. Araştırmaya katılan lise öğrencilerine ilişkin istatistikler

Özellik	Gruplar	f	%
Cinsiyet	Erkek	140	35.5
	Kadın	254	64.5
Sınıflar	9.sınıf	77	19.5
	10. sınıf	104	26.4
	11.sınıf	138	35.0
	12.sınıf	75	19.0
Okul Türü	İmam Hatip Lisesi (İHL)	152	38.6
	Mesleki ve Teknik Lise (MTL)	81	20.6
	Anadolu Lisesi (AL)	74	18.8
	Sosyal Bilimler ve Fen Lisesi (SB-FL)	87	22.1
Toplam		394	100,0

Tablo 1’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan 394 lise öğrencisinin 140’ı (%35.5) kız, 254’ü (%64.5) erkektir. Sınıf düzeyleri açısından 77’si (%19.5) 9. sınıf, 104’ü (%26.4) 10. sınıf, 138’i (%35.0) 11. sınıf, 75’i (%19.0) 12. sınıf öğrencisidir. Okul türü olarak incelediğimizde 152’si (%38.6) imam hatip lisesi, 81’i (%20.6) mesleki teknik Anadolu lisesi, 74’ü (%18.8) Anadolu lisesi ve 87’si (%22.1) ise sosyal ve fen lisesi öğrencisidir.

Veri Toplama Araçları

Araştırma verilerinin toplanmasında Kişisel Bilgiler Formu, Okula Bağlılık Ölçeği (OBÖ) ve Okul İklimi Ölçeği (OİÖ) olmak üzere toplam üç bölümden oluşan bir ölçek kullanılmıştır.

Kişisel Bilgiler Formu: Kişisel bilgiler formunda araştırmamıza katılan öğrencilere cinsiyetleri, eğitim düzeyleri, okuduğu okul türleri ve öğrencilerin yıl sonu not ortalamaları ile ilgili bilgiler sorulmuştur.

Okula Bağlılık Ölçeği: Hill ve Werner (2006) tarafından geliştirilen ve Savi (2011) tarafından Türkçe’ye uyarlanan “Çocuk ve Ergenler için Okula Bağlanma Ölçeği (OBÖ)”

kullanılmıştır. Beşli likert olan ölçek; okula bağlanma, öğretmene bağlanma ve arkadaşla bağlanma olmak üzere üç alt boyuta sahiptir. Ölçek toplamda 13 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin uyarılma çalışmasında iç tutarlılık katsayısı “okula bağlanma” alt boyutu için .82, “öğretmene bağlanma” alt boyutu için .74, “arkadaşa bağlanma” alt boyutu için .71 ve “tüm ölçek” için ise .84 olarak hesaplanmıştır. Güvenirlik katsayısı ise .85 olarak bulunmuştur. Birey okuduğu ifadenin ne derece uygun olduğunu belirtmek için; “1- Kesinlikle Evet, 2- Evet, 3- Olabilir, 4- Hayır, 5- Kesinlikle Hayır” şeklindeki seçeneklerden birini işaretlemektedir. Bu araştırmada ölçeğin genel iç tutarlılık katsayısı 0.89 olarak hesaplanmıştır.

Okul İklimi Ölçeği: Çalık ve Kurt (2010) tarafından geliştirilen ölçek toplam 22 madde ve 3 alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin alt boyutları destekleyici öğretmen davranışları, başarı odaklılık ve güvenli öğrenme ortamı ve olumlu akran etkileşimidir. OİÖ'nin genel ve alt ölçekleri için hesaplanan iç tutarlılık (Cronbach alfa) katsayıları .77 ile .81 arasındadır Çalık ve Kurt (2010). Ölçeğin tümü için ise hesaplanan iç tutarlılık Cronbach alpha güvenirlik katsayısı 0.81 olarak bulunmuştur. Ölçek 5'li likert olup sıralaması “Hiçbir Zaman, Nadiren, Ara Sıra, Çoğunlukla, Her Zaman” olarak sıralanmıştır. Bu araştırma için ise genel iç tutarlılık katsayısı 0.82 olarak hesaplanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada kullanılan ölçekler vasıtasıyla toplanan veriler bilgisayar ortamında Excel tabloları şekline dönüştürülerek elde edilen veriler SPSS paket programı kullanılarak frekanslar, ortalamalar ve standart sapmalar hesaplanmış, her iki ölçeğin arasındaki ilişki ve değişkenler arasındaki anlamlı farklılıkların hangi tür analizlerle yapılacağına yönelik karar vermek amacıyla dağılımların normalliğinin hesaplanması için Basıklık (Skewness) ve Çarpıklık (Kurtosis) testleri yapılmıştır.

Tablo 2. Basıklık (skewness) ve çarpıklık (kurtosis) testi sonuçları

Puanlar	N	\bar{x}	SS	Skewness		Kurtosis	
				Değer	Std	Değer	Std
Akademik Başarı	394	3.91	1,02	-.467	.123	-.967	.245
Okula Bağlılık	394	3.40	0.72	-.296	.123	-.234	.245
Okul İklimi	394	3.10	0.62	-.320	.123	-.065	.245

Tablo 2'de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan ortaöğretim öğrencilerinin akademik başarı, okula bağlılık ve okul iklimi ölçeklerine ait puanların normal dağılım gösterip göstermediğine yönelik yapılan normallik testi sonucuna göre basıklık (Skewness) ve çarpıklık (Kurtosis) değerlerinin -/+1 içinde olduğu görülmektedir. Basıklık ve çarpıklık değerleri -/+1 içinde kaldığında, dağılımın normal olduğu kabul edilir (Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2012: 41). Ölçeklerin toplam puanları basıklık (Skewness) ve çarpıklık (Kurtosis) değerleri -/+1 içinde olduğundan verilerimiz normal dağılım göstermektedir ($p < .05$). Dağılımların normal olduğunun görülmesi üzerine Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon ve regresyon analizleri yapılmıştır.

Araştırmanın Etik İzinleri

Yapılan bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü

olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Bulgular

Öğrencilerin okul iklimi algıları ile okula bağlılık düzeyleri ve akademik başarıları arasındaki ilişkiler Tablo 3’te yer almaktadır.

Tablo 3. Ortaöğretim öğrencilerinin akademik başarı, okul iklimi algıları ile okula bağlılık düzeyleri arasındaki korelasyon testi

		Akademik Başarı	Okula Bağlanma	Okul İklimi
Akademik Başarı	r	1		
	p			
	N	394		
Okula Bağlanma	r	,138**	1	
	p	,006		
	N	394	394	
Okul İklimi	r	,293**	,237**	1
	p	,000	,000	
	N	394	394	394

** $p < .01$

Tablo 3’te görüldüğü üzere ortaöğretim öğrencilerinin okul iklimi algıları ile okula bağlılık düzeyleri arasında pozitif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=.237$, $p<.01$). Benzer şekilde ortaöğretim öğrencilerinin okul iklimi algıları ile akademik başarıları puanları arasında pozitif yönlü anlamlı ilişkiler olduğu görülmektedir ($r=.293$, $p<.01$). Ayrıca ortaöğretim öğrencilerinin okula bağlılık düzeyleri ile akademik başarıları arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler olduğu bulunmuştur ($r=.138$, $p<.05$).

Tablo 4’te öğrencilerin okul iklimi algılarının okula bağlılıklarını yordayıp yordamadığını ortaya koymak için yapılmış basit regresyon analizi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 4. Ortaöğretim öğrencilerinin okul iklimi algılarının, okula bağlılıklarını düzeylerinin yordama düzeyine ilişkin basit regresyon analiz sonuçları

Bağımsız Değişken	Bağımlı Değişken	B	Std. Hata	(β)	t	p	R	R ²	F	p
Sabit	Okula	.560	.179		14.315	.000				
Okul İklimi	Bağlanma	.273	.057	.237	4.826	.000	.237	.056	23.293	.000

Tablo 4’te verilen bulgular incelendiğinde öğrencilerin okul iklimi algılarının, okula bağlılık düzeylerini anlamlı bir şekilde yordadığı görülmektedir ($p<.05$). Öğrencilerin okul iklimi algılarının, okula bağlılık düzeylerin %5.6’ sını yordamaktadır ($r=.237$; $r^2=.056$). Başka bir anlatımla okula bağlılık düzeylerindeki toplam varyansın %5.6’sını öğrencilerin okul iklimi algıları açıklamaktadır.

Tablo 5’te öğrencilerin okul iklimi algılarının akademik başarılarını yordayıp yordamadığını ortaya koymak için yapılmış basit regresyon analizi sonuçları verilmiştir.

Tablo 5. Ortaöğretim öğrencilerinin okul iklimi algılarının, akademik başarı düzeylerini yordama düzeyine ilişkin basit regresyon analizi sonuçları

Bağımsız Değişken	Bağımlı Değişken	B	Std. Hata	(β)	t	p	R	R ²	F	p
-------------------	------------------	---	-----------	-------------	---	---	---	----------------	---	---

Sabit	Akademik	.425	.249		9.735	.000				
Okul İklimi	Başarı	.478	.079	.293	6.079	.000	.293	.086	36.948	.000

Tablo 5'te verilen bulgular incelendiğinde öğrencilerin okul iklimi algılarının, akademik başarı düzeylerini anlamlı bir şekilde yordadığı görülmektedir ($p < .05$). Öğrencilerin okul iklimi algılarının, akademik başarı düzeylerinin %8.6' sını yordamaktadır ($r = .293$; $r^2 = .086$). Başka bir anlatımla akademik başarı düzeylerindeki toplam varyansın %8.6'sını öğrencilerin okul iklimi algıları açıklamaktadır.

Tablo 6'da öğrencilerin okula bağlılıklarının akademik başarılarını yordayıp yordamadığını ortaya koymak için yapılmış basit regresyon analizi sonuçları gösterilmiştir.

Tablo 6. Ortaöğretim öğrencilerinin okul bağlılıklarının, akademik başarı düzeylerini yordama düzeyine ilişkin basit regresyon analizi sonuçları

Bağımsız Değişken	Bağımlı Değişken	B	Std. Hata	(β)	t	p	R	R ²	F	p
Sabit	Akademik	.245	.246	.	13.164	.000				
Okula Bağlılık	Başarı	.195	.071	.138	2.752	.000	.138	.019	7.575	.006

Tablo 6'da verilen bulgular incelendiğinde öğrencilerin okula bağlılıklarının, akademik başarı düzeylerini anlamlı bir şekilde yordadığı görülmektedir ($p < .05$). Öğrencilerin okula bağlılıkları, akademik başarı düzeylerinin %1.9'unu yordamaktadır ($r = .138$; $r^2 = .019$). Öğrencilerin akademik başarılarındaki toplam varyansın %1,9' unu öğrencilerin okula bağlılık algıları açıklamaktadır. Diğer bir ifadeyle öğrencilerin okula bağlılıkları, akademik başarılarını olumlu yönde etkilediği söylenebilir.

Tablo 7'de öğrencilerin okul iklimi algıları ile okula bağlılıklarının birlikte, akademik başarılarını yordayıp yordamadığını ortaya koymak için yapılmış olan çoklu regresyon analizi sonuçları verilmiştir.

Tablo 7. Ortaöğretim öğrencilerinin okul iklimi algıları ile okula bağlılıklarının birlikte, akademik başarılarını yordama düzeyine ilişkin çoklu regresyon analizi sonuçları

Bağımsız Değişken	Bağımlı değişken	B	Sh.	β	t	p	R	R ²	F	p
Sabit		2,163	,307		7,048	,000				
Okul İklimi	Akademik	,450	,081	,276	5,569	,000	,302	,091	19,586	,000
Okula Bağlılık	Başarı	,102	,070	,072	1,455	,146				

Tablo 7'de görüldüğü üzere öğrencilerin okul iklimi algıları ile okula bağlılıkları birlikte, akademik başarı puanlarını istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yordadığı görülmüştür ($F = 19.586$, $p < .01$). Okul iklimi algıları puanları 1. aşamada tek başına toplam varyansın yaklaşık %8,5'ni açıklarken 2. aşamada okula bağlılık puanları ile beraber toplam varyansın yaklaşık %9'unu açıkladığı saptanmıştır. Ancak okul iklimi, okula bağlanma ile birlikte modele eklenip analiz edildiğinde, okula bağlanma değişkeni öğrencilerin akademik başarıları üzerindeki etkisinin anlamlı olmadığı görülmektedir. Sonuç olarak, okul ikliminin, okula bağlılığı %5.6; okul ikliminin, akademik başarıyı %8.6; okula bağlılığın, akademik başarıyı %1.9 oranında pozitif yönde ve düşük düzeylerde yordadığı bulgularına ulaşılmıştır.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Araştırmadan elde edilen sonuca göre lise öğrencilerinin okul iklimi algıları ile akademik başarıları arasında pozitif yönlü anlamlı ilişki olduğu ve okul ikliminin akademik başarıyı olumlu yönde etkilediği tespit edilmiştir. Bu sonuca göre öğrencilerin okul iklimi algıları olumlu bir şekilde arttığında akademik başarılarının da arttığı söylenebilir. Nitekim, Hoy ve Miskel (2012) okul ikliminde bahsederken okuldaki tüm bireyler tarafından algılanan ve bütün fertlerin davranışlarına etkileyen bütüncül bir özellik şeklinde ifade edilmiştir. Buna göre okuldaki genel atmosferden memnun olan akademik başarılarının da yüksek olabileceği şeklinde yorumda bulunabiliriz. Bu görüşü destekler nitelikte Hoy ve Miskel (2012) okul örgüt yapısının etkinleştirilmesinin ve örgüt yapısının düzenli şekilde işleminin öğrenci başarısı üzerinde pozitif bir etkisinin olduğunu belirtmektedir. Benzer şekilde MacNeil, Prater ve Busch (2009) yaptıkları araştırmada öğrencilerin sağlıklı işleyen bir örgüt yapısı içindeki okullarda daha yüksek notlar aldığını, akademik olarak daha başarılı olduklarını ortaya koymaktadır. Ayrıca, Cornell, Shukla ve Konold (2016) ortaokul ve lise öğrencileri ile yaptıkları bir araştırmada düzenli, sistemli, öğrenci desteği ile karakterize edilen yetkin bir okul ortamının öğrencilerin akademik başarıları üzerinde pozitif etkisinin olduğu şeklindedir. Araştırma bulgularımızı bu açıdan ele aldığımızda alan yazındaki bulgularla benzer olduğunu belirtebiliriz. Diğer bir ifadeyle okul iklimini olumlu algılayan lise öğrencilerinin akademik başarıları da yüksektir. Okul ikliminin güvenli ve sağlıklı algılayan öğrenciler akademik başarılarını olumlu yönde yükseltebilmektedir.

Araştırmanın bir diğer bulgusu öğrencilerin okula bağlılıkları ile akademik başarıları arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğu ve okula bağlılığın akademik başarıları olumlu yönde etkilediği şeklindedir. Nitekim Lynch, Lerner ve Leventhal (2013: 17) lise öğrencileri ile yaptıkları çalışmada lise öğrencilerinin benzer düzeyde akademik başarı ve okul katılımı gösteren akranları seçme eğiliminde olduğunu ve akademik başarıları yüksek öğrencilerin de okul katılımlarının yüksek olduğunu ortaya koymaktadır. Elde ettiğimiz bulgular bu görüşü destekler niteliktedir. Bu durumu okula bağlılıkları yüksek olan öğrencilerin akademik başarılarının da yüksek olabileceği söylenebilir.

Araştırmanın önemli bulgularından biri de lise öğrencilerinin okul iklimi algıları ile okula bağlılıkları arasında pozitif ilişkili olduğu ve lise öğrencilerinin okul iklimi algıları, okula bağlılıklarını olumlu yönde etkilemektedir. Thapa, Cohen, Guffey ve Higgins-D'Alessandro'a (2013) göre okul iklimi, akademik başarıyı ve sosyal gelişimi kolaylaştırabilen öğrencinin okula katılımı üzerinde önemli bir etki olarak kabul edilmektedir. Özgenel, Çalışkan Yılmaz ve Baydar'ın (2018) yaptığı araştırma sonucuna göre olumlu okul iklimi, ortaokul öğrencilerinin okula bağlılıklarını önemli ölçüde etkilemektedir. Konold, Cornell, Shukla ve Huang (2017: 1293) lise öğrencileri ile yapmış oldukları bir araştırmada etkin disiplin yapısı, destekleyici öğretmen-öğrenci ilişkileri ve öğrenciler için akademik beklentilerle karakterize edilen olumlu bir okul ortamını, daha yüksek düzeyde öğrenci katılımını ve daha düşük akran saldırganlığı ile ilişkilendirilmiştir. Olumlu okul iklimi sadece öğrencilerin okula bağlılıklarını etkilememektedir. Örneğin, benzer şekilde olumlu bir iklimde destekleyici müdür davranışları ile samimi ve işbirlikçi öğretmen davranışları öğretmenlerin okula bağlılıklarını artırmaktadır (Özgenel, 2019). Bu bulgular olumlu bir okul ikliminin öğrencilerin okula bağlılıkları üzerinde pozitif bir etkisinin olduğu görüşünü destekler niteliktedir. Ancak özellikle Özgenel, Çalışkan Yılmaz ve Baydar'ın (2018) ortaokul öğrencileri üzerinde yaptıkları çalışmada okul iklimi, öğrencilerin

okula bağlılıklarını önemli ölçüde etkilerken; bu oran lise öğrencileri için geçerli değildir. Başka bir ifadeyle lise öğrencilerinin algıladıkları okul iklimi algıları, okula bağlılıklarını ortaokul öğrencilerine göre daha az etkilemektedir. Bunun temel nedeni lise okul türlerinden kaynaklanıyor olabilir.

Araştırmadan elde edilen son bulguya göre lise öğrencilerinin okul iklimi algıları ile okula bağlılıkları birlikte analiz edildiğinde öğrencilerin akademik başarılarını etkilemektedir. Ancak okul iklimi, okula bağlanma ile birlikte modele eklenip analiz edildiğinde, okula bağlanma değişkeni öğrencilerin akademik başarıları üzerindeki etkisinin anlamlı olmadığı görülmektedir. Bu sonuç aslında okul ikliminin okula bağlılığı da kapsayan önemli bir değişken olduğunun göstermiştir. Arastaman (2006) ile Hopson ve Lee'nin (2011) çalışmalarında bulgularımızı destekler nitelikte sonuçlar saptamışlardır. Aslında bu bulgu bize okul ikliminin, genel olarak okul, özel olarak da öğrenciler için ne kadar önemli ve kapsayıcı bir faktör olduğuna işaret etmektedir. Tüm bunlar göz önüne alındığında olumlu bir okul ikliminin öğrencilerin okula bağlılıkları ve akademik başarıları üzerinde pozitif bir etki oluşturabileceğini ifade edebiliriz. Bu bağlamda öğrencilerin okul iklimi ve okula bağlılıklarına ilişkin algılarını derinlemesine incelemek adına nitel araştırmalar yapılabilir ve öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen öncül faktörleri belirlemek için farklı değişkenler incelenebilir.

Kaynakça

- Arastaman, G. (2006). *Ankara ili lise birinci sınıf öğrencilerinin okula bağlılık durumlarına ilişkin öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin görüşleri*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Buluç, B. (2013). Örgüt kültürü ve iklimi. S. Özdemir (Ed.), *Eğitim yönetiminde kuram ve uygulama* içinde (s. 101-128). Ankara: Pegem Yayıncılık
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, K. E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2015). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Cornell, D., Shukla, K. ve Konold, T. R. (2016). Authoritative school climate and student academic engagement, grades, and aspirations in middle and high schools. *Area Open* 2(2),1-18.
- Covell, K. (2010). School engagement and rights-respecting schools. *Cambridge Journal of Education*, 40(1), 39-51.
- Çalık, T. ve Kurt, T. (2010). Okul iklimi ölçeğinin (OİÖ) geliştirilmesi. *Eğitim ve Bilim*, 35(157), 167-180.
- Çelik, V. (2012). *Okul yönetimi ve kültürü*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Çengel, M., Totan, T., Çoğmen, S. (2017). Okula bağlılık ölçeğinin Türkçeye uyarlanması. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(4), 1820-1837.
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G., ve Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik: SPSS ve LISREL uygulamaları*. Ankara: Pegem.
- Eck, K. V., Johnson, S. R., Bettencourt, A. & Johnson, S. L. (2017). How school climate relates to chronic absence: a multi-level latent profile analysis. *Journal of School Psychology*, 6, 89-102.
- Esenyurt İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü (2019). *Personel istatistikleri*. <http://esenyurt.meb.gov.tr/>
- Freiberg, H. J., & Stein, T. A. (2003). Measuring, improving and sustaining healthy learning environments. In H. J. Freiberg (Ed.), *School climate: Measuring, improving, and sustaining healthy learning environments* (p. 11-29). New York: Routledge Falmer.
- Furlong, M. J., Whipple, A. D., Jean, G. S., Simental, J., Soliz, A., & Punthuna, S. (2003). Multiple contexts of school engagement: Moving toward a unifying framework for educational research and practice. *The California School Psychologist*, 8(1), 99-113.
- Hill, L. G. & Werner, N. E. (2006). Affiliative motivation, school attachment, and aggression in school. *Psychology in The Schools*, 43(2), 231-246.
- Hopson, L. M. ve Lee, E. (2011). Mitigating the effect of family poverty on academic and behavioral outcomes: The role of school climate in middle and high school. *Children and Youth Services Review*, 33: 2221-2229.
- Hoy, W. K. ve Miskel, C. G. (2012). *Educational administration theory, research, and practice (9th Edition)*. New York: Mc Graw Hill.
- Konold, T., Cornell, D., Shukla, K., & Huang, F. (2017). Racial/ethnic differences in perceptions of school climate and its association with student engagement and peer aggression. *Journal of Youth and Adolescence*, 46(6), 1289-1303.
- LeCroy, C. W. & Krysik, J. (2008). Predictors of academic achievement and school attachment among hispanic adolescents. *Children and Schools*, 30, 197-210
- Lynch, A. D., Lerner, R. M., & Leventhal, T. (2013). Adolescent academic achievement and school engagement: an examination of the role of school-wide peer culture. *Youth Adolescence* 42, 6-19
- Mabie, G. E. (2003). Making schools safe for the 21st Century: An interview with Ronald D. Stephens. *The Educational Forum*, 67(2), 156-162
- MacNeil, A. J., Prater, D. L., & Busch, S. (2009) The effects of school culture and climate on student achievement. *International Journal of Leadership in Education*, 12(1), 73-84
- Marshall, M. L. (2004). Examining school climate: Defining factors and educational influences [white paper, electronic version]. Retrieved from Georgia State University Center for School Safety, School Climate and Classroom Management website: <http://education.gsu.edu/schoolsafety>.
- Özgenel, M. (2020). An organizational factor predicting school effectiveness: School climate. *International Journal of Psychology and Educational Studies*, 7(1), 38-50.
- Özgenel, M. ve Çetiner, R. (2019). Okul ikliminin öğrencilerin mutluluğuna etkisi V. *Uluslararası TURKCESS Eğitim ve Sosyal Bilimler Kongresi* içinde (s. 45-46), İstanbul.

- Özgenel, M. ve Yayık, D. (2019). Okul müdürlerinin etik liderlik özellikleri ile okul iklimi ve öğretmenlerin okula bağlılıkları arasındaki ilişkiler örüntüsü. *VI. Uluslararası Eğitim ve Sosyal Bilimlerde Akademik Çalışmalar Sempozyumu* içinde (s. 45-46), Ankara, Türkiye.
- Özgenel, M., Çalışkan Yılmaz, F. & Baydar, F. (2018). School climate as a predictor of secondary school students' school attachment. *Eurasian Journal of Educational Research (EJER)*, (78), 87-116.
- Savi, F. (2011). Çocuk ve ergenler için okula bağlanma ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *İlköğretim Online*, 10(1), 1-11
- Thapa, A. S., Cohen, J., Guffey, S., & Higgins-D'Alessandro, A. (2013). A review of school climate research. *Review of Educational Research*, 83, 357-385.
- Thomson, S. (2005). Engaging students with school life. *Youth Studies Australia*, 24(1), 10.
- Tinto, V. (1975). Dropout from Higher Education: A Theoretical Synthesis of Recent Research. *Review of Educational Research*, 45(1), 89-125.
- Turgut, Ö. (2015). *Ergenlerin psikolojik sağlamlık düzeylerinin, önemli yaşam olayları, algılanan sosyal destek ve okul bağlılığı açısından incelenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Wang, M. T., & Holcombe, R. (2010). Adolescents' perceptions of school environment, engagement, and academic achievement in middle school. *American Educational Research Journal*, 47(3), 633-662.
- Wang, M.T., & Degol, J. L. (2016). School climate: A review of the construct, measurement, and impact on student outcomes. *Educational Psychology Review*, 28, 315-352.
- Willms, J. D. (2003). *Student engagement at school: A sense of belonging and participation*. Paris: Organisation for Economic Co-operation and Development.
- Yıldız, M. A. ve Kutlu, M. (2015). Erinlerde okula bağlanmanın yordayıcısı olarak sosyal kaygı ve depresif belirtilerin incelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(31): 332-345.
- Zehir, F. ve Özgenel, M. (2019). Öğrencilerin algıladığı okul ikliminin öğrencilerin okul motivasyonlarına etkisi. *V. Uluslararası TURKCESS Eğitim ve Sosyal Bilimler Kongresi* içinde (s. 47-48), İstanbul.